

Prof. dr hab. Wojciech Grodzki
Instytut Badawczy Leśnictwa
Zakład Lasów Górskich
Ul. Fredry 39, 30-605 Kraków

Kraków, 7 kwietnia 2021 r.

Opinia

na temat osiągnięcia naukowego oraz dorobku naukowego dr. Dawida Marczaka
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie nauki leśne

Informacje ogólne

Pan dr Dawid Marczak jest absolwentem Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, gdzie w 2003 r. uzyskał tytuł zawodowy magistra biologii na podstawie pracy pt. „Chrząszcze fitobiontyczne (Insecta, Coleoptera) okolic Olsztyna”. W tej samej uczelni w 2009 r. obronił rozprawę doktorską pt. „Zróżnicowanie zgrupowań chrząszczy epigeicznych w siedliskach boru sosnowego świeżego”, której promotorem był prof. dr hab. Aleh Aleksandrovich. Dr Dawid Marczak od 2008 r. lat jest zatrudniony na stanowisku naukowym w Kampinoskim Parku Narodowym (obecnie na stanowisku Głównego Specjalisty ds. Ochrony Przyrody), a równocześnie – od 2010 r. – w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie, gdzie obecnie zajmuje stanowisko profesora uczelni.

Ocena osiągnięcia naukowego

Dr Dawid Marczak jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego przedstawił monografię naukową pod tytułem „Chrząszcze saproksyliczne głównych typów siedliskowych Puszczy Kampinoskiej – studium faunistyczno-ekologiczne”, opublikowaną w serii Rozprawy i Monografie Prac Instytutu Badawczego Leśnictwa. Jest to obszerne, liczące 285 stron opracowanie naukowe zawierające wyniki zrealizowanych w latach 2014-2016 badań w starodrzewach Puszczy Kampinoskiej w trzech grupach siedlisk: borach, lasach i olsach. Celem badań było poznanie struktury zgrupowań saproksylicznych chrząszczy występujących na czterech głównych gatunkach drzew (sosna zwyczajna, dąb szypułkowy, olsza czarna i grab pospolity), stanowiące podstawę do dokonania

waloryzacji poszczególnych grup siedlisk leśnych i gatunków drzew oraz określenie ich wartości przyrodniczej. Uzyskane wyniki pozwalają także na uzupełnienie wiedzy o biologii i występowaniu chrząszczy saproksylicznych w Puszczy Kampinoskiej. Praca oparta jest na obszernym, metodycznie zebranych i reprezentatywnym materiale badawczym. Do dwóch typów pułapek pasywnych (36 pułapek rozmieszczanych corocznie na wybranych powierzchniach przez 3 kolejne sezony wegetacyjne) odłowiono w sumie niemal 52 tys. osobników chrząszczy należących do 1116 gatunków z 76 rodzin. Odłowione gatunki chrząszczy przyporządkowano do klas wierności oraz przeprowadzono analizę struktury ich zgrupowań z zastosowaniem standardowych wskaźników faunistyczno-ekologicznych. Przeprowadzono także waloryzację badanych siedlisk i gatunków drzew w oparciu o zmodyfikowaną metodę zaproponowaną przez Gutowskiego i in. (2006). W zebranych materiale stwierdzono występowanie 445 gatunków nowych dla Kampinoskiego Parku Narodowego oraz 137 gatunków nowych dla Niziny Mazowieckiej, a także gatunki wpisane na Czerwoną listę zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce i na Europejską czerwoną listę chrząszczy saproksylicznych (Nieto, Alexander 2010). Przedstawione opracowanie posiada niewątpliwe walory poznawcze, stanowiąc istotne uzupełnienie wiedzy o chrząszczach saproksylicznych dobrze zachowanych kompleksów leśnych w Polsce. Zawiera ono także elementy praktyczne (w rozumieniu praktyki badań naukowych), będące wynikiem przetestowania wskaźników waloryzacyjnych, które dotychczas najczęściej były wyliczane dla saproksylobiontów lasów gospodarczych, a zaproponowane ich modyfikacje mogą umożliwić ich wykorzystanie do waloryzowania zgrupowań saproksylicznych chrząszczy w innych kompleksach leśnych Europy. Uważam, że publikację przedstawioną jako osiągnięcie naukowe można uznać za wystarczającą podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego.

Ocena pozostałego dorobku naukowego oraz istotnej aktywności badawczej, współpracy międzynarodowej, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego

Kandydat jest doświadczonym pracownikiem naukowym zajmującym się entomologią, ze szczególnym uwzględnieniem owadów z rzędu chrząszczy. Obszar jego zainteresowań naukowych obejmuje badania faunistyczne oraz prace dotyczące różnorodności biologicznej wybranych obszarów Polski i Europy, ze szczególnym uwzględnieniem fauny saproksylicznej Puszczy Kampinoskiej i Puszczy Knyszyńskiej oraz chrząszczy koprofagicznych. Legitymuje się udokumentowanym dorobkiem publikacyjnym w postaci 90 artykułów w czasopiśmie

naukowych (83 po uzyskaniu stopnia doktora), wśród których 8 prac jest indeksowanych w JCR z sumarycznym IF=5,387. Deklarowana łączna liczba punktów MNiSW wynosi 713 (w tym 80 za monografię przedstawioną jako osiągnięcie naukowe), a indeks Hirscha według Web of Science wynosi 2 (według ResearchGate – 6). Wśród owych 83 publikacji brak jest prac z górnego przedziału punktacji, a ostatnia praca z IF ukazała się w 2018 r. Zdecydowaną większość stanowią natomiast pozycje w czasopiśmie polskich, o niewielkiej wartości punktowej (w tym liczne krótkie notatki faunistyczne lub tzw. Short communications w takich czasopiśmie jak Wiadomości Entomologiczne – 7 na 24 pozycje, World Scientific News – 18 na 20 pozycji), a tylko 11 prac ukazało się w czasopiśmie zagranicznych (w tym 2 na Białorusi). Nie deprecjonując pozycji o charakterze faunistycznym, których wartość dla specjalistów jest znaczna a publikowanie coraz trudniejsze, należy jednak stwierdzić, że są to prace o bardzo ograniczonym zakresie oddziaływania. Skutkuje to niską liczbą cytowań wynoszącą według Web of Science 13. Według portalu ResearchGate (uwzględniającego publikacje polskie) jest ona jednak wyższa i wynosi 109. Prócz tego Habilitant jest współautorem 7 rozdziałów w monografiach oraz autorem lub współautorem 33 publikacji popularnonaukowych. Aktywnie uczestniczył w konferencjach naukowych z 62 referatami lub posterami, a także w przedsięwzięciach popularyzujących naukę. Brał udział w realizacji 9 projektów badawczych realizowanych ze środków Funduszu Leśnego, będąc kierownikiem 6 z nich (4 były projektami jednorocznymi); koordynował także realizację 2 projektów ochrony czynnej realizowanych ze środków UE. Był wykonawcą licznych ekspertyz zleconych przez różne instytucje krajowe, pełnił funkcje eksperta w zakresie opiniowania zadań ochrony czynnej oraz monitoringu owadów chronionych. Posiada znaczne doświadczenie dydaktyczne wynikające z prowadzenia licznych przedmiotów dla studentów kierunków: ochrona środowiska, zdrowie publiczne, zarządzanie i inżynieria produkcji, architektura krajobrazu, budownictwo, mechanika i budowa maszyn, informatyka na I i II stopniu kształcenia w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie. Był opiekunem zakończonych 43 prac magisterskich, 43 prac inżynierskich, 3 prac licencjackich i 23 prac podyplomowych. Udziela się w ciałach kolegialnych zatrudniającej go uczelni. Uczestniczy w pracach towarzystw naukowych: jest członkiem Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, Śląskiego Towarzystwa Entomologicznego i Entomological Society of Serbia, był także członkiem rozwiązanego w 2016 r. Polskiego Towarzystwa Zoologicznego oraz komitetów organizacyjnych 7 konferencji i sympozjów naukowych.

Pewien niedosyt budzi informacja o stażach zagranicznych, obejmująca 5 wyjazdów trwających po ok. 1 tygodnia każdy, odbytych w latach 2011-2019, przy czym pierwsze trzy poświęcone były badaniom (własnym?) nad fauną chrząszczy saproksylicznych Berezynskiego Rezerwatu Biosfery na Białorusi, a podczas kolejnych dwóch Habilitant prowadził wykłady na Uniwersytecie w Niš (Serbia) w ramach programu Erasmus+. Należy zatem przypuszczać, że nie były to staże mające na celu doskonalenie warsztatu badawczego poprzez udział w pracach zespołów z zagranicznych ośrodków naukowych. Przekłada się to na ograniczoną rozpoznawalność międzynarodową Kandydata: żadna z 8 opublikowanych prac posiadających IF nie powstała w międzynarodowym zespole autorów, a spośród 9 wykonanych recenzji artykułów tylko 2 zostały zlecone przez zagraniczne czasopisma naukowe.

Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę przedstawioną ocenę osiągnięcia naukowego oraz działalności naukowej, aktywności badawczej, współpracy międzynarodowej, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego, która generalnie jest pozytywna, stwierdzam, że dr Dawid Marczak spełnia wymogi określone w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668) stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego. Ocena ta upoważnia mnie do pozytywnego zaopiniowania wniosku o nadanie dr Dawidowi Marczakowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie leśnictwo.

Prof. dr hab. Wojciech Grodzki